

MONETARY POLICY MECHANISM FOR FOREX FUNDAMENTALS

(Sinhala medium)

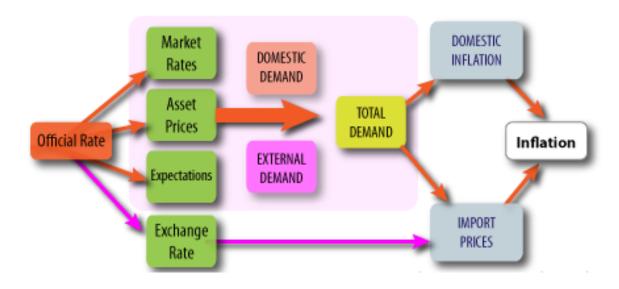
Relationship between the Economy and the central bank Author of Dilningfx

CONTENT

හැදින්වීම	03
පොලි අනුපාත චැනලය (Interest Rate Channel)	06
විදේශ විනිමය චැනලය (Exchange Rate Channel)	15
වත්කම් චැනලය (Assets Pricing Channel)	22
බැංකු ණය දීම් චැනලය (Bank Lending Channel)	26
අපේක්ෂා චැනලය (Expectation Channel)	30
Quiz Time	32

හැදින්වීම

රටක ඉලක්කගත උද්ධමනය එම ඉලක්කයේ රදවා ගන්න ඒ රටේ මහ බැංකුව පාවිච්චි කරන පුධාන මුලා උපකරණය තමයි පොලි අනුපාත කියන්නේ. Transmission Mechanism of Monetary Policy කියන්නේ රටක පොලි අනුපාත වෙනස් කලහම ඒ වෙනස් කිරීම ආර්ථික දර්ශක හරහා උද්ධමන ඉලක්කයට බලපෑම් කරන්නේ කොහොමද කියලා පෙන්වන සමස්ථ කියාවලියට. පහත රුපය බලන්න.

මේ ක්‍රියාවලියේදී වෙන්නේ උද්ධමනය රටට ගැලපෙන ඉල්ලකයට අරන් එන්න ආර්ථිකයට ගැලපෙන විදිහට පොලි අනුපාත වෙනස් කිරීමක්. ඒ වෙනස් කිරීම විවිධ ආර්ථික දර්ශක ඔස්සේ ගමන් කරලා අවසානයේ අවශා කරන ඉලක්කයට උද්ධමනයත් රැගෙන ගමන් කරනවා. හොදට මතක තියාගන්න මේකෙන් කියවෙන්නෙ නැහැ රටක පොලි අනුපාත උද්ධමනය විතරක් සලකා බලලා වෙනස් කරනවා කියලා. උද්ධමනය කියන්නේ රටක පොලි අනුපාත වෙනස් කරන්න බලපාන එක පුධානම සාධකයක් විතරයි.

උද්ධමනයට අමතරව තවත් ආර්ථික දර්ශක කිහිපයක් දිහාම බලලා තමා මහ බැංකුවක් රටක පොලි අනුපාත වෙනස් කරන්නේ. මේ පොතේ මම උදාහරණයට ගන්නේ ඇමරිකාවේ උද්ධමන ඉලක්කය. ලෝකයේ උද්ධමන ඉලක්ක වර්ග දෙකක් තියනවා. එකක් තනි මැදි අගයක රටක උද්ධමනය පවත්වා ගැනීම. අනික යම් පරාසයක උද්ධමනය පවත්වා ගැනීම. අපේ රටේ තියන්නේ යම් පරාසයක උද්ධමනය පවත්වා ගැනීමේ උද්ධමන ඉලක්කයක්. ඒකට අපි කියන්නේ නමාශීලි උද්ධමන ඉලක්කකරණය (flexible inflation targeting) කියලා. ඒ කියන්නේ අපි අපේ රටේ උද්ධමන ඉලක්කය තියාගෙන ඉන්නේ 4% - 6% පරාසයක. මේ 4% - 6% අතර පරාසය හැම රටකම උද්ධමන පරාසය නෙවෙයි, මේ පරාසය විවිධ රටවල් වල ආර්ථිකයත් එක්ක වෙනස් වෙනවා.

ඇමරිකාව, බුතානාාය, ඕස්ටේලියාව වගේ රටවල් එයාලගේ මුදල් පුතිපත්තිය මෙහෙයවන්නේ උද්ධනය තනි මැදි අගයක රදවා ගන්න. ඒ කියන්නේ එයාලගේ තියන්නේ 2% මට්ටමේ තනි මැදි අගයක උද්ධමන ඉලක්කයක්.

යම් හේතුවක් නිසා මේ ඉලක්කයෙන් උද්ධමනය මිදිලා ගමන් කරන්න පටන්ගත්තොත් ඒක නතර කරන්න පාවිච්චි කරන්නේ මහ බැංකුවේ පොලි අනුපාත. මේ විදිහට උද්ධමනය පාලනය කරන්න මහ බැංකුවක් රටක පොලි අනුපාත වෙනස් කිරීම කරන්නේ වෙන කරන්නම විකල්පයක් නැති වුනොත් විතරයි. හේතුව රටක පොලි අනුපාත වෙනස් කලහම ඒ වෙනස් කිරීමේ බලපෑම රටේ අනෙකුත් ආර්ථික දර්ශක වලට අයහපත් විදිහට බලපාන්න පුළුවන්.

ඒ නිසා රටක පොලි අනුපාත බොහෝ දුරට පවතින මට්ටමේම පවත්වාගනිමින් ආර්ථිකයේ මේ උද්ධමනකාරී තත්වය අනෙකුත් මුලා උපකරණ භාවිතා කරලා මගහරවා ගන්න මහ බැංකුවක් හැම වෙලාවෙම උත්සාහ කරනවා.

හිතන්න 2% මට්ටමේ පවත්වාගත යුතු උද්ධමන ඉලක්කය 2% මට්ටම පහු කරගෙන ඉහලට යනවා කියලා. මේ ගමන් කිරීම අඛණ්ඩව සිදුවෙනවා නම් ඒක ආර්ථිකයට අනාගතයේදි අයහපත් විදිහට බලපාන්න පටන්ගන්නවා. ඒ නිසා මහ බැංකුව පොලි අනුපාත වැඩි කරලා මේ ගමන් කිරීම නවත්තනවා. (මේ වේලාවේදී රටේ අනෙකුත් ආර්ථික දර්ශක යහපත් මට්ටමක පවතින බව උපකල්පනය කරන්න)

ඒ වගේම තමයි රටක උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා අඛණ්ඩව පහල යනවනම් මහ බැංකුව පොලි අනුපාත අඩු කරලා මේ පහළ යාම නවතවලා උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමට අරන් එනවා.

මේ පොත පුරාවට කතා කරන්නේ මේ සමස්ථ කි්යාවලිය ගැන. මේ Mechanism එක හරියට ඉගෙනගත්තොත් උද්ධමනය හරහා පොලි අනුපාතය ගැනත්. පොලි අනුපාතය හරහා උද්ධනමය ගැනත් අභාගන්තර දර්ශක හරහා පොලි අනුපාතය සහ උද්ධමනය යන දෙකම ගැනත් අදහසක් ගන්න ඔයාට පුළුවන් වෙනවා.

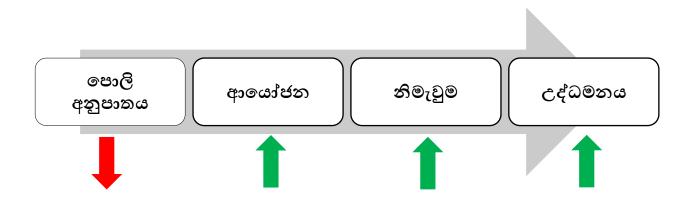
ඒ දැනුමෙන් ඔයාට පුළුවන් ඔයාගේ Running Trades මේ High Impact News හරහා අරගෙන යන්න.

ජය වේවා!

Interest Rate channel

පොලි අනුපාත චැනලයෙන් කියවෙන්නේ කොහොමද රටක පොලි අනුපාත වෙනස් කලහම ඒක කෙටි කාලින පොලි අනුපාත හරහා රටේ උද්ධමනයට බලපෑම් කරන්නේ කියලා. මේ පහල තියන්නේ පොලි අනුපාත චැනලයේ ගමන්මග සහ අවසාන අපේක්ෂාව.

ලපාලි අනුපාතය ආයෝජන නිමැවුම උද්ධමනය රට තුල පොලි අනුපාත අඩු කලහොත්, පොලි අනුපාත චැනලය හරහා ආර්ථිකයට සිදුවන බලපෑම

රටක පොලි අනුපාත අඩු කලහම අඩු පොලියට ණය අරගෙන මිනිස්සුන්ට ආයෝජනය කරන්න පුළුවන් වෙනවා.

මේ නිසා ආර්ථිකය තුල ආයෝජන ධයිරමත් වෙනවා. ආයෝජන ඉහල යන නිසා රටේ නිමැවුම වැඩි වෙනවා. නිමැවුම වැඩිවෙනවත් එක්කම මිනිස්සූන්ගේ පරිභෝජනයත් වැඩි වෙනවා.

පරිභෝජනය වැඩි නිසා ආර්ථිකය තුල සමාහාර ඉල්ලුම වැඩි වෙනවා. මොකද පෞද්ගලික පරිභෝජනය සහ ආයෝජන කියන්නේ සමාහාර ඉල්ලුමේ සංරචක දෙකක්.

සමාහාර ඉල්ලුම (Aggregate Demand) කියන්නේ රටේ සමස්ථ මිනිස්සු ඔක්කොම එකතු වෙලා කරන මුළු ඉල්ලුමට කියල සරලව හිතාගන්න. පෞද්ගලික පරිභෝජනය, ආයෝජනය, රාජා වියදම් හා ශුද්ධ අපනයන වල එකතුවෙන් තමා සමාහාර ඉල්ලුම හැදෙන්නෙ. සමාහාර ඉල්ලුම = පෞද්ගලික පරිභෝජනය + ආයෝජනය + රාජා වියදම් + ශුද්ධ අපනයන

සමාහාර ඉල්ලුම වැඩි වුනහම ඒ හරහා ඉල්ලුමෙන් ඇදුනු උද්ධමනයක් ඇති වෙනවා. ඒ කියන්නේ ඔක්කොම මිනිස්සු එකපාර නොහිතන පුමාණයක් ඉල්ලන්න පටන්ගත්තාම කඩේ මුදලාලි එයාගේ බඩු වල මිල ටික ටික ඉහළ දාන්න පටන්ගන්නවා. මොකද දැන් මුදලාලිගෙ කඩේ හාණ්ඩ වලට අධික ඉල්ලුමක් තියන නිසා සහ තියන භාණ්ඩ පුමාණය පවතින අධික ඉල්ලුමට සපයාගන්න බැරි නිසා. ඒ කියන්නේ මිනිස්සුන්ගේ අතේ සල්ලි තියනවා කඩවල් වල භාණ්ඩ නැහැ වගේ කතාවක්.

හිතන්න පොල් සැපයුම්කරුවෙක් ඉන්නවා, එයාට සපයන්න පුළුවන් උපරිම පොල් පුමාණය පොල් ගෙඩි 500 යි. යම් හේතුවක් නිසා පොල් ඉල්ලුම රට තුල ඉහල ගියොත් කඩේ මුදලාලි මෙයාට කතා කරලා කියනවා, මගෙ දැන් පොල් විකිණෙනවා වැඩි, වෙනදට පොල් ගෙඩිය ගෙනියන මිනිස්සු දැන් පොල් ගෙඩි දෙක තුන ඉල්ලනවා කියලා.

මේ එකපාර ඉල්ලුව ගමන් නිෂ්පාදකයාට පොල් සපයන්න බැහැනේ මොකද පොල් මුරයක් ගන්න කාලයක් යනවා. මේ නිසා නිෂ්පාදකයා කියනවා මේ වෙලාවෙනම් මට සාමානායෙන් දෙන පුමාණයට වඩා සපයන්න මගෙ ගාව පොල් නැහැ කියලා.

එතකොට කඩේ මුදලාලි තවත් සැපයුම්කරුවන්ට කතා කරලා බලලා විකල්පයක් නැත්තන් කරන්නේ එක පොල් ගෙඩියක මිල කලින් මිලට වඩා වැඩි මිලකට විකුණන එක. මුළු රටේම කඩවල් වලින් මේ දේ කලහම රටේ සමස්ථ මිල මට්ටම ඉහල යන්න පටන්ගන්නවා. කඩවල් වලින් වගේම හැම භාණ්ඩයක්ම සේවාවක්ම හරහා මේක සිද්ධ වෙනවා. මේකේ අවසාන පුතිඵලය තමයි රටේ උද්ධනයක් අධික ඉල්ලුම නිසා හටගන්න එක.

ඔයාලට උද්ධමනය මෙහෙම කිව්වට එච්චර පැහැදිලි නැත්තම් හිතන්න මෙහෙම, ඔයාල පොඩි කාලේ කඩේ පොල් ගෙඩියක මිලයි දැන් මිලයි ගන්න. අද මිල දක්වා ඒ ඉස්සර තිබුන මිල වැඩි වුනේ කුම කුමයෙන් නේද, කාලයක් වැඩි වෙනවා කාලයක් අඩු වෙනවා ආයෙත් එකපාර කලින් ගානට වඩා පොඩි ගානක් වැඩි වෙනවා, එහෙමනේ මිල ඉහල ගියෙ, නැතුව එකපාර අද ගානට මිල අවේ නෑනේ.

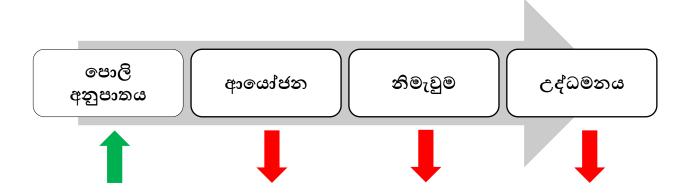
මෙන්න මේ දේ තමා ශක්තිමත් ආර්ථිකයට ඕනේ කරන්නේ. ඒ කියන්නේ කුම කුමයෙන් වැඩි වෙන මිලක් තමා ආර්ථිකයට ඕනේ නැතුව එකවර ඉහළ පහළ යන මිලක් නෙවෙයි.

එක දිගට මේ විදිහට රටේ පොදු මිල මට්ටම ඉහළ ගියොත් ඒක උද්ධමනයක් බවට පරිවර්තනය වෙනවා.

නමුත් මිල කුම කුමයෙන් වැඩි වෙද්දී නිෂ්පදකයත් සතුටින් ආයේ ආයේ නිෂ්පාදනය කරනවා මොකද එයාට ලාභයක් ලැබෙන නිසා. පාරිභෝගිකයාටත් පුශ්නයක් නෑ මාසේ ගන්න පඩියට පුමාණවත් විදිහට එයාටත් ගෙදරට අවශා කරන බඩු ටික ගන්න පුළුවන් වෙනවා.

මේ මොහොතෙදි අපේ ඇගට නොදැනෙන්න තමා රටේ භාණ්ඩ සහ සේවා වල මිල ඉහල යන්නේ. මේ වැඩේ මේ විදිහට දෙපැත්තම රැකෙන විදිහට මෙහෙයවන්නේ අදාල රටෙහි මහ බැංකුව විසින්. මහ බැංකුවක් හැම වෙලාවෙම ආර්ථිකයේ මුදලට පවතින ඉල්ලුමත් සැපයුමත් සමතුලිත වෙන්න පොලි අනුපාත මෙහෙයවනවා. ඒ කියන්නේ මහ බැංකුව හැම වෙලාවෙම රටේ නිෂ්පදනයයි, රට ඇතුලේ තියන මුදල් පුමාණයයි සමාන අගයන් වල තියාගන්න පුළුවන් තරම් උත්සහ කරනවා. එහෙම සිදුකරහම රටකට උද්ධමන පීඩනයක් හෝ අවධමන පීඩනයක් ඇති වෙන්න තියන ඉඩකඩ අඩු වෙනවා.

රට තුල පොලි අනුපාත වැඩි කලහොත්, පොලි අනුපාත චැනලය හරහා ආර්ථිකයට සිදුවන බලපෑම.

පොලි අනුපාත ඉහල දැමූ විට රට තුල ආයෝජන පිරිවැය ඉහල යනවා. ඒ හරහා ආයෝජන අධයිරමත් වෙනවා. ඒත් එක්කම මේ ආයෝජකයෝ බලන් ඉන්නවා පොලි අනුපාත කොයි වෙලාවේ හරි අඩු වෙයි කියලා.

ආයෝජන නැති නිසා රට ඇතුලේ නිමැවුම පහල යනවා. ඒත් එක්කම සේවා නියුක්තිය, පෞද්ගලික ආදායමත් පහල යනවා.

සේවා නියුක්තිය කොහොමද පහල යන්නේ ?

සල්ලි නැතුව අඩු පොලියට ණය අරන් කුබුරු වැඩ කර කර හිටපු ගොවියෙක් පොලි අනුපාත වැඩි කලහම ණයක් අරන් ගෙවාගන්න අමාරු නිසා එයාගේ කුබුරු වැඩ නවත්තලා දානවා. කුබුරු වැඩ නැවැත්තුවහම කුබුර ආපහු සේවා වියුක්ත වෙනවා. මේකට තමා සේවා නියුක්තිය අඩු වෙනවා කියන්නේ. කුබුරු වැඩ නැති නිසා ගොවියගෙත් අදායම නැති වෙලා යනවා. කුබුරෙන් වී එන්නෙත් නැති නිසා රටේ නිෂ්පාදනයත් අඩු වෙනවා. ඒ හරහා ආර්ථික වර්ධනය අඩු වෙනවා. මේ දේම රටේ අනෙක් නිෂ්පාදන වලටත් ආදේශ කරලා බලන්න.

අපේ කලින් උදාහරණයෙනුත් මේක හිතල බලන්න.

කඩේ මුදලාලිගෙන් පොල් වලට තිබූන අධික ඉල්ලුම පොල් නිෂ්පාදකයා අදුනගත්තට පස්සේ ඔහු උත්සාහ කරනවා බැංකු ණයක් අරගෙන මේ නිෂ්පාදනය තව වැඩි කරන්න.

මහ බැංකුව පොලි අනුපාත ඉහල දැන්මම වාණිජ බැංකු වල පොලි අනුපාතත් ඉහල යන නිසා මෙයා බැංකු ණයක් ගන්න බැංකුවට ගිහාම බැංකුවේ මැනේජර් කියනවා මේ වෙලාවේ මට ඔයාට ලෝන් එකක් දෙන්න බැරි කමක් නෑ හැබැයි පොලියනන් ටිකක් වැඩි කියලා. මේ ඉහළ පොලිය ණය අරගන්න ඉන්න මේ නිෂ්පාදකයාව ආයෙත් හරවලා ගෙදර එවනවා. මොකද මේ ණය අරගෙන ගෙවාගන්න බැහැ කියලා එයාටම තේරුම් යන නිසා.

මෙයා මේ වැඩේ නොකර නවත්තනවා කියන්නේ මුළු රටේම මිනිස්සු නිෂ්පාදනය පරිභෝජනය අඩු කරන්න පටන්ගන්නවා කියන එක. ඒත් එකක්ම අන්තිමට ඉහල ගිහින් තිබුන පොල් මිල ඉල්ලුම් සැපයුම් බලවේග ඔස්සේ හෙමිහිට අඩු වෙන්න පටන් ගන්නවා. ඒ නිසා පොලි අනුපාත චැනලය හරහා පොලි අනුපාත වැඩි කිරීම ආර්ථිකයේ ආයෝජන, නිමැවුම හරහා ගමන් කර අවසානයේ 2% මට්ටමට වඩා ඉහළ මට්ටමක පවතින උද්ධමනය 2% ඉලක්කගත මට්ටම කරා ගමන් කරවන්න සමත් වෙනවා. මේ කතා දෙකම ඔයා මුළු රටේ සමස්ථ නිෂ්පාදකයින්ට ආදේශ කරලා බලන්න.

ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදනය අඩු වෙනවත් එක්කම මිනිස්සුන්ගෙ පෞද්ගලික පාරිභෝජනය අඩු වෙනවා. ඒ නිසා මිනිස්සු වැඩිපුර දේවල් කන්නේ බොන්නේ නැතුව. අවශාම දේවල් විතරක් මිලට ගන්න පුරුදු වෙනවා.

ඒ කියන්නේ දැන් කඩේ මුදලාලිට ඉස්සර තරම් බිස්නස් නැහැ. එයාගේ බඩු ටික සාමානා විදිහට මිනිස්සු අරන් යනවා. කවුරුත් තමන් ගන්න ඕනම දේවල් වලට අමතරව තවත් දේවල් ඉල්ලන්නේ නැහැ.

ඒ නිසා මුදලාලිට මිල වැඩි කරන්නත් දැන් බැහැ. අවසානයේදි සමහර විට මුදලාලිට මිල අඩු කරන්න සිද්ධ වෙන්න පුළුවන්. හේතුව මිනිස්සු පවතින මිලට ඉල්ලන්නේ නැත්තම් මිල අඩු කරන්න වෙනවා.

පෞද්ගලික පාරිභෝජනය, ආයෝජන අඩු වුනහම සමාහර ඉල්ලුම අඩු වෙනවා ඒ හරහා ආර්ථිකයේ උද්ධමනයක් පවතිනවනන් මේ දේවල් එක්කම මහ බැ∘කුවට අවශා තැනට උද්ධමනයෙන් මිදිලා පොදු මිල මට්ටම එනවා.

Interest Rate channel & forex fundamentals

14:00

■ USD

Fed Interest Rate Decision

හිතන්න forex news එකක් එනවා කියලා ඇමරිකාවේ Interest Rate Decision එක ගැන. එතකොට ඔයා මේ දැන් ඉගෙනගත්ත දේ පාවිච්චි කරලා බලන්න, ඇමරිකාවේ උද්ධමනය කොයි වගේ තැනකද දැන් තියන්නේ කියලා. ඒත් එකක්ම බලන්න ආර්ථිකයේ නිෂ්පානයෙන් බිහිවෙන ආර්ථික වර්ධනය මොන වගේ තැනකද දැන් තියන්නේ කියලා.

ඒ බලලා ඔයාම තීරණය කරන්න දැන් පොලි අනුපාත අඩු කලොත්ද වැඩි කලොත්ද ආර්ථිකයකට සුදුසු කියලා ?

හිතන්න ඔයා බැලුවහම පේනවා ඇමරිකාවේ උද්ධමනය අඩු අගේක තියන්නේ කියලා. ඒත් එකක්ම ආර්ථික වර්ධනයත් ගොඩක් පහල මට්ටමක තියන්නේ කියලා ඔයාට පේනවා. එතකොට ඇමරිකාව මේ පාර පොලි අනුපාත අඩු කරන්න හෝ පවතින අගයෙම තියාගන්න ලොකු ඉඩක් තියනවා කියලා ඔයාට මේ ආර්ථික දර්ශක 2 දිහා බැලුවහම තේරුම් යනවා.

ඒත් එකක්ම ඔයාට හිතෙන්න ඕනේ මේ වගේ වෙලාවක පොලි අනුපාත වැඩි කරන එක එච්චර හොද දෙයක් නෙවෙයි කියලා. මේ නිසා ඔයාට පුළුවන් මේ News Impact එක හරහා ඔයාගේ Trade එක අරන් **යන්න**.

මේ උද්ධමනයයි, ආර්ථික වර්ධනයයි විතරක් පාවිච්චි කරලා අපිට හරියටම රටක පොලි අනුපාත ගැන කියන්න බැහැ. බැහැයි උද්ධමනයයි, ආර්ථික වර්ධනයයි කියන්නේ රටක පොලි අනුපාත තීරණය කරන පුධානම සාධක දෙකක්.

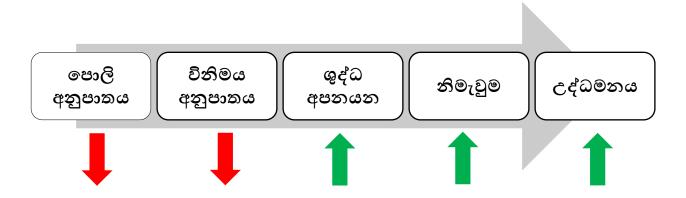
ඒත් එක්කම රට අභාන්තරයේ ආයෝජන හැසිරෙන ආකාරයත්, නිෂ්පාදන සම්පත් භාවිතා වෙන ආකාරයත් දිහා බලලා මේ අපි හිතන දේ තවත් තහවුරු කරගන්න අපිට පුළුවන් වෙනවා.

දැන් ඔයා දන්නවා උද්ධමනයයි, ආර්ථික වර්ධනයටයි අමතරව තව ගොඩක් දේවල් දිහා බලලා තමා මහ බැංකුවක් පොලි අනුපාත තීරණය කරන්නේ කියලා. ඔයා මේ ඉගෙනගන්න එකින් එක පොලි අනුපාත වලට කරන බලපෑම වෙන වෙනම තේරුම්ගත්තොත් ඔයාට රටක පොලි අනුපාතයේ හැසිරීම ගැන ලොකු අවබෝධයක් ගන්න පුළුවන් වෙනවා.

Exchange Rate Channel

රටක පොලි අනුපාත වෙනස් කරද්දි ඒ රටේ විදේශ විනිමය අනුපාතය හරහාත් මේ බලපෑම උද්ධමනය කරා ගමන් කරනවා. ඒ කියන්නේ රටක මුදල් පුතිපත්තිය විදේශ විනිමය පුතිපත්තියකින් රටේ උද්ධමනයට බලපානවා කියන එක. පොලි අනුපාත වෙනස් කිරීම විනිමය අනුපාතය, ශුද්ධ අපනයන සහ රටේ නිෂ්පාදනය හරහා අවසානයේ උද්ධමනයට බලපෑම් කරන ආකාරය මේ වැනල් එකෙන් පෙන්නවා.

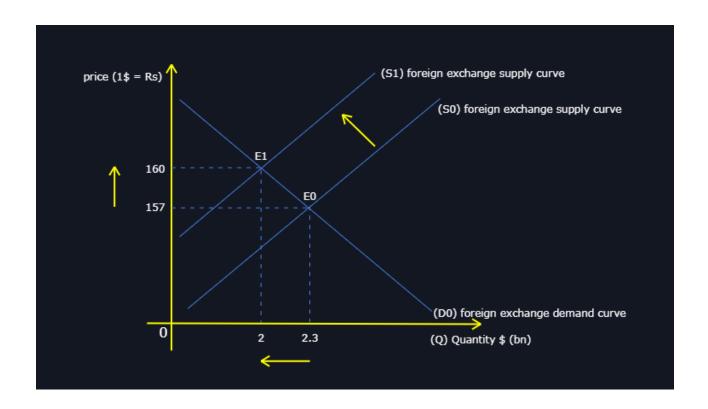
ලපාලි අනුපාතය විනිමය අනුපාතය අනුපාතය අපනයන නිමැවුම උද්ධමනය රට තුල පොලි අනුපාත අඩු කලහොත්, විදේශ විනිමය චැනලය හරහා ආර්ථිකයට සිදුවන බලපෑම

අපේ රටේ පොලි අනුපාත අඩු කරන වෙලාවක ඇමරිකාවේ පොලි අනුපාත වැඩි කරනවා කියල හිතන්න. අපේ රටේ ඉන්න විදේශ ආයෝජකයෝ දැන් හිතනවා. තමන්ගේ ආයෝජනය දැන් ඇමරිකාවට ගෙනිච්චොත් හොදයි කියලා.ඒ නිසා එයාලා එයාලගේ ආයෝජනය ඇමරිකාවට අරන් යනවා. අපි මේකට කියන්නේ "Capital Flight" කියලා. ඒ කියන්නේ රටක වත්කම් සහ මුදල් වේගයෙන් පිටතට ගලාගෙන යනවා කියලා.

රටක විදේශ විනිමය සැපයුම අඩු වුනොත් ඒ රටේ විදේශ විනිමය අනූපාතය සැපයුම් අංශයෙන් අවපුමාණය වෙනවා.

පහල පුස්ථාරය බලන්න.

මේ පුස්ථාරේ තියන්නෙත් ඒ වගේ අවපුමාණය(depreciate) වීමක්. බලන්න ඩොලර් බිලියන 0.3 රටින් එලියට යනවා. ඒ කියන්නේ රට තුල පවතින ඩොලර් සැපයුම ඩොලර් බිලියන 0.3 කින් අඩු වෙනවා කියන එක. ඒ නිසා 157ට තිබ්බ විදේශ විනිමය අනුපාතය 160ට වැඩි වෙනවා. මේක තමා සැපයුම් අංශයෙන් සිදුවන විදේශ විනිමය අවපුමාණය කියන්නේ. මේ වේලාවේදී අපි උපකල්පනය කරනවා රටේ විදේශ විනිමය ඉල්ලුම ස්ථාවරයි කියලා.

අවපුමාණය වීම රටේ ශුද්ධ අපනයන වැඩි කීරීමට හේතු වෙනවා.

ශුද්ධ අපනයන = මුළු අපනයන - මුළු ආනයන

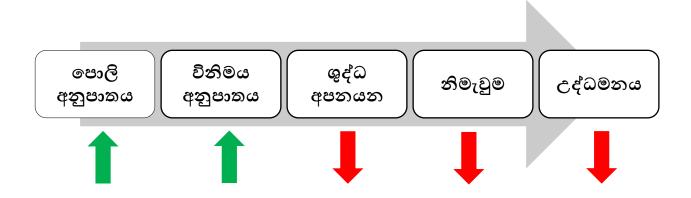
ශුද්ධ අපනයන හැදෙන්නේ රටක මුළු අපනයන වලින් මුළු ආනයන පුමාණය අඩු කලහම. රටක විදේශ විනිමය අවපුමාණය වුනහම අපනයන දිරිගැන්වෙලා රටේ ශුද්ධ අපනයනය වැඩි වෙනවා.

හිතන්න ඔයා තේ අපනයන්කරුවෙක් කියලා ඔයාට ඩොලර් එකකට ඉස්සර හම්බුනේ රුපියල් 157යි. මේ විදේශ විනිමය අවපුමාණය වීම නිසා ඔයාට දැන් ඩොලර් එකකට රුපියල් 160 ලැබෙනවා. එතකොට රටේ අපනයන දිරිගැන්වෙනවා.

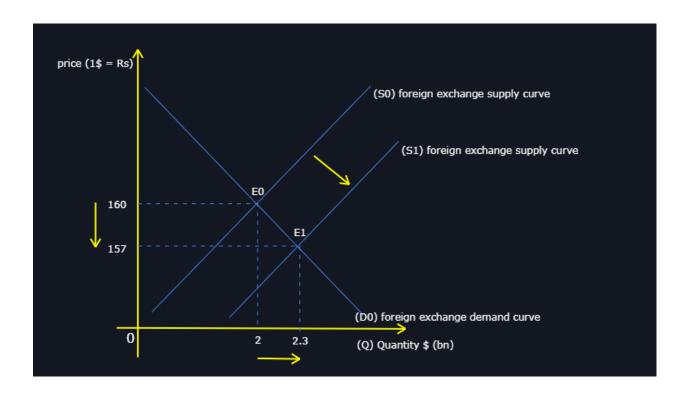
ශුද්ධ අපනයන වැඩි වෙනවත් එක්කම රටේ නිෂ්පාදනයත් ඉහල යනවා. මොකද ගොඩක් අය පෙලබෙනවා මොනවම හරි නිෂ්පාදනය කරලා ඒක අපනයනය කරන්න. අනික් පැත්තෙන් අපනයනකරුවෝත් පෙලබෙනවා සැපයුම අඩු නොකර දිගටම සපයන්න. ඒත් එක්කම ආනයනකරුවො අධයිරමත් වෙනවා.

අපනයන ධයිරමත් වෙනවත් එක්කම රටේ නිෂ්පාදනය වැඩි වෙනවා ඒ නිෂ්පාදනය හරහා ආර්ථිකයේ උද්ධමනය උද්ධමන ඉලක්කයට වඩා පහළ මට්ටමක පවතිනවානම් එම අගය මගහරවාගෙන ආර්ථිකය උද්ධමන ඉලක්කය කරා ගමන් කරනවා.

රට තුල පොලි අනුපාත වැඩි කලහොත්, විදේශ විනිමය චැනලය හරහා ආර්ථිකයට සිදුවන බලපෑම

රට තුල පොලි අනුපාත වැඩි කලොත් විදේශ ආයෝජකයෝ එයාලගේ ආයෝජන අරන් මෙහාට එනවා. එතකොට විදේශ විනිමය සැපයුම අපේ රට තුල වැඩිවෙනවා. ඒත් එකක්ම විනිමය අනුපාතය සැපයුම් අංශයෙන් අතිපුමානය (appreciation) වෙනවා. මේ පුස්ථාරය බලන්න.

බලන්න අපේ රටට ඩොලර් බිලියන 0.3ක ආයෝජන ගලාගෙන ඇවිල්ලා තියනවා පොලි අනුපාත වැඩි කරපු නිසා. ඒත් එක්කම බලන්න 160 තිබ්බ විනිමය අනුපාතය 157ට අඩු වෙලා තියනවා. මේ අඩු වීම නිසා අපනයන අධයිරමත් වෙනවා. හේතුව දැන් එයාලට ලැබෙන්නේ වෙනදට වඩා අඩු අගයක්. ඒ නිසා රටේ නිෂ්පාදනය අඩු වෙනවා. හේතුව දැන් ඩොලර් එකකට ලැබෙන්නේ කලින්ට වඩා අඩු අගයක් නිසා. මේ වෙලාවේදී අපනයන හැමෝම සීමා කරනවා. අපනයන අඩු වුනහම ශුද්ධ අපනයන අඩු වෙනවා ඒ හරහා නිෂ්පාදනය අඩු වෙනවා.

ඒත් එක්කම මේ වෙලාවෙදි ආනයන දිරිගැන්වෙනවා. නිෂ්පාදනය අඩු වීමත් එක්ක රට තුල ඉහල ගොස් පවතින උද්ධමනකාරී තත්වය මගහරවාගෙන ආර්ථිකය අපේෂිත උද්ධමන අගයට ගමන් කරනවා.

Exchange Rate channel & forex fundamentals

14:00

Fed Interest Rate Decision

චැනල් එකේ අග ඉදන් බලන්න රටේ නිෂ්පාදනය හොද මට්ටමක පවතිනවානම්, අපනය සැපයුම ආර්ථිකයට යහපත් මට්ටමක පවතිනවනම්, විනිමය අනුපාතයක් යහපත්නම් පොලි අනුපාත වැඩි කරන්න හෝ පවත්නා අගයේම පවත්වගන්න ඒ රටේ මහ බැංකුවට හැකියාව පවතිනවා. මේ මොහෙතේදි පොලි අනුපාත තව අඩු කරන්න මහ බැංකුවට අවශා වෙන්නේ නැහැ.

ඒ වගේම තමා රටේ නිෂ්පාදනය හොද මට්ටමක නොපවතිනවානම් නම් අපනය සැපයුම ආර්ථිකයට අයහපත් මට්ටමක පවතිනවනම් විනිමය අනුපාතයත් අයහපත් නම් පොලි අනුපාත අඩු කරන්න හෝ පවත්නා අගයේම පවත්වගන්න ඒ රටේ මහ බැංකුවට සිදු වෙනවා. එම නිසා මේ මොහෙතේදි තව දුරටත් පොලි අනුපාත වැඩි කරන්න මේ දර්ශක තුන හේතු විදිහට පාවිච්චි කරන්න බැහැ.

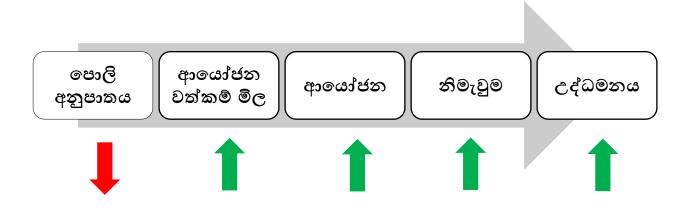
මම මේ චැනල් එකේදිත් උද්ධමනය ඉලක්ක කරලා පොලි අනුපාත මෙහෙයවනවා කියලා කතා කලේ පොලි අනුපාත වෙනස් කරන්න බලපාන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරයි කියල උපකල්පනය කරලා.

Asset Price Channel (Wealth Effect)

මේ චැනල් එකෙන් කතා කරන්නේ රටක පොලි අනුපාත වෙනස් කිරීමක් අවසාන උද්ධමන ඉලක්කයට ආයෝජන වත්කම් හරහා ගමන් කරන විදිහ ගැන.

පොලි අනුපාතය වත්කම් මිල ආයෝජන නිමැවුම උද්ධමනය

රට තුල පොලි අනුපාත අඩු කලහොත්, වත්කම් චැනලය හරහා ආර්ථිකයට සිදුවන බලපෑම

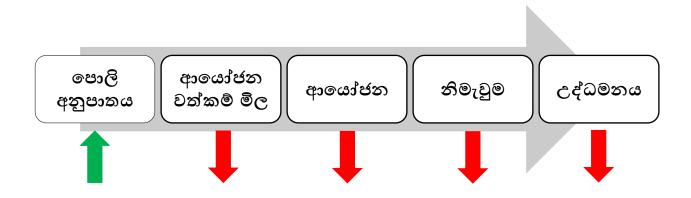
රටේ පොලි අනුපාත අඩු වෙනවා කියල හිතන්න, ඒ නිසා පොලිය ගෙවන වත්කම් වලින් මිනිස්සු ඉවත් වෙලා කොටස් වගේ ආයෝජන වත්කම වල ආයෝජනය කරන්න පටන්ගන්නවා. එතකොට ආයෝජන වත්කම් වල මිල ඉහල යනවා.

හිතන්න රුපියල් 8 විතර තිබ්බ කොටසක් එකපාරටම 9 වෙනවා 10 වෙනවා එතකොට කට්ටිය හිතනවා මේක 15 ක් විතර වෙයි කියලා. ඊට පස්සේ ඒ කොටස් වල ආයෝජනයට කට්ටිය පෙලබෙනවා. මේ නිසා ආයෝජන ඉහල යනවා.

ආයෝජන ඉහල ගියහම කොටස් තියන් ඉදල විකුණන මිනිස්සුන්ගේ අදායම ඉහල යනවා. මේත් එක්කම ඒ ආදායමෙන් තවත් ආයෝජන රට තුල බිහිවෙනවා ඒ හරහා නිමැවුම වර්ධනය වෙනවා.

අවසානයේ මේ වර්ධිත නිෂ්පාදනය රටේ උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමට ගෙන්න උපකාර කරනවා.

රට තුල පොලි අනුපාත වැඩි කලහොත්, වත්කම් චැනලය හරහා ආර්ථිකයට සිදුවන බලපෑම

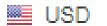
රටේ පොලි අනුපාත වැඩි කලොත් කොටස් වල ආයෝජනය කරලා ඉන්න අය තේරීමක් කරනවා තමන්ට වැඩි පුතිලාභයක් එන්නේ පොලි උපකරණ හරහාද නැත්තන් ආයෝජන වත්කම් හරහාද කියල. මේ වැඩි පුතිලාභය පොලි අනුපාතයෙන් ලැබෙන නිසා පොලිය ගෙවන වත්කම් වල හැමෝම ආයෝජනය කරනවා. එතකොට කොටස් වලට තියන ඉල්ලුම අඩු වෙනවා. ඒත් එක්කම කොටස් මීල කඩාගෙන වැටෙනවා.

කොටස් මීල කඩාගෙන වැටුනම ඒ අංශයේ ආයෝජන කඩාගෙන වැටෙනවා. කොටස් අරන් දෙන්න හිටපු මිනිස්සු පාඩු තියලා කොටස් විකුනන්න පටන්ගන්නවා. මේත් එක්කම අදායම සේවා නියුක්තිය අඩු වෙලා අවසානයේ ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදනය අඩු වෙනවා.

අවසානයේ අඩු වන නිෂ්පාදනයක් සමග ඉහලට ගමන් කරන්න උත්සාහ කරන උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමට පැමිණෙනවා.

Asset Price channel & forex fundamentals

14:00

Fed Interest Rate Decision

රටකට පැමිණෙන ආයෝජකයෙක් තමාගේ ආයෝජන කලබ විවිධන්ගිකරණය කරන්න විකල්ප තේරුම් හමුවේ තේරුම් කරනවා. බැදුම්කර, කොටස්, මුර්ත වත්කම් අංශයන් සහ අනෙකුත් විකල්පයන් දිහා බලල ඔවුන් තමන්ගේ තේරීම සිදුකරනවා. එම නිසා ශක්තිමත් කොටස් වෙළදපොලක්, බැදුම්කර වෙළදපොලක්, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළදපොලක් විදේශ විනිමය අනුපාතයට ධන සානුබල සැපයීමක් සිදු කරනවා. ඉලක්කගතව වර්ධිත උද්ධමනයක් සහ ඉහල පොලි අනුපාතයක් මේ කියාවලියට තවත් උපකාර කරනවා.

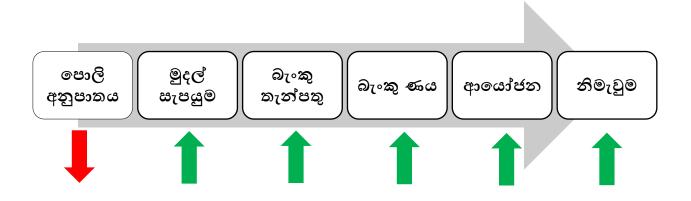
Bank Lending Channel

මේ චැනලයෙන් කියන්නේ රටක පොලි අනුපාත වෙනස් කලහම ඒ වෙනස් කිරීම අවසාන ඉලක්කය වන උද්ධමනය දක්වා මුදල් සැපයුම, බැංකු ණය හා ආයෝජන හරහා ගමන් කරන්නේ කොහොමද කියලා.

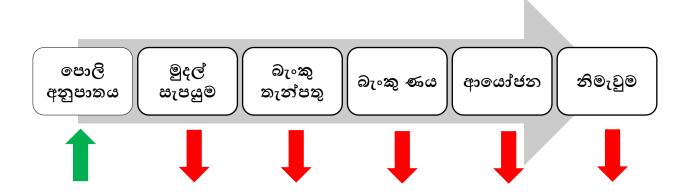
මෙම චැනලයේ අවසාන ඉලක්කයත් ඉලක්කගත උද්ධමනයයි.

රට තුල පොලි අනුපාත අඩු කලහොත්, බැංකු ණය චැනලය හරහා ආර්ථිකයට සිදුවන බලපෑම

පොලි අනුපාත අඩු කලොත් අඩු පොලියට රට ඇතුලට මුදල් ගලාගෙන යනවා. ඒ යන මුදල් නිසා රටේ මුදල් සැපයුම වැඩි වෙනවා. බැංකු ණය අඩු පොලියට මිනිස්සු ගන්න නිසා බැංකු ණය පුමාණයත් ඉහළ යනවා. බැංකු ණය බැංකු තැන්පතු හරහා ගන්න නිසා බැංකු තැන්පතුත් ඉහළ යනවා. (වාණිජ බැංකු විසින් බැංකු ණය ලබාදෙන්නේ මුදල් මැවීම මගින් නිසා මුදල් මැවීමේ කියාවලිය හරහා නවතැන්පතු බිහි වෙනවා.) මේ හරහා ආයෝජන වැඩි වෙනවා. ඒ ආයෝජන වලින් රටේ නිමැවුම වැඩි වෙනවා. අවසානයේ ඉලක්කගත උද්ධමනයට වඩා අඩුවෙන් ආර්ථිකයේ පවතින උද්ධමනය නිමැවුම වැඩි වීමත් සමග ඉලක්කගත මට්ටමට පැමිණෙනවා.

රට තුල පොලි අනුපාත වැඩි කලහොත්, බැංකු ණය චැනලය හරහා ආර්ථිකයට සිදුවන බලපෑම

පොලි අනුපාත වැඩි කලොත් රට තුල මුදල් සැපයුම අඩු වෙනවා. මුදල් සැපයුම අඩු වුනොත් බැංකු වලට ණය දෙන්න බැරි වෙනවා. ණය දෙන්න බැහැ කියන්නේ බැංකු වල තැන්පතු අඩු වෙනවා. මේ හරහා රට තුළ ආයෝජන අඩු වෙනවා ඒ හරහා රටේ නිමැවුම අඩු වෙනවා. නිමැවුම අඩු වෙනවත් එක්කම රටේ උද්ධමනයත් ඉලක්කගත මට්ටමට එනවා.

මේ තැන්පතු බිහි වෙන කුියාවලිය ගැන පැහැදිලි නැත්තන් මෙහෙම හිතන්න. රටේ පොලි අනුපාත අඩුනම් බැංකු වලට අඩු පොලියට ණය දෙන්න පුළුවන්. ඒ ණය අරගෙන මිනිස්සු ආයෝජනය කරනවා. ඒ ආයෝජන හරහා රටේ නිෂ්පාදනය වැඩි වෙනවා.

රටේ පොලි අනුපාත වැඩි නම් බැංකු වලට අඩු පොලියට ණය දෙන්න බැහැ. එහෙම වුනොත් ණය අරගෙන මිනිස්සුන්ට ආයෝජනය කරන්න බැරි වෙනවා. අඩු ආයෝජන හරහා රටේ නිෂ්පාදනය අඩු වෙනවා.

Bank Lending channel & forex fundamentals

14:00

Fed Interest Rate Decision

Trader කෙතෙක්ට මේ චැනල් එකේ වැදගත්ම දේ තමයි මුදල් සැපයුම. රටක මුදල් සැපයුම අනවශා විදිහට වර්ධනය වෙලානම් ඒ රටේ පොලි අනුපාත ඉහල දාන්න ඒක පුධාන සාධයක් වෙනවා. මේක අපිට බලාගන්න පුළුවන් බැංකු අංශයෙන් ආර්ථිකයට ගලාගෙන යනණය හරහාත් ඒත් එක්කම ආර්ථිකයේ පවතින සමස්ථ මුදල් සැපයුම හරහාත්.

ආර්ථිකය ඇතුලත පවතින සමස්ථ නිෂ්පාදනයට වඩා වැඩිපුර මුදල් ආර්ථිකය තුල තිබුනොත් මිනිස්සු දකින දකින දේවල් ඒ සල්ලි වලින් මිලදී ගන්න පටන්ගන්නවා. මේ ඉල්ලුම වැඩි වෙන වේගයට සමානව රට තුළ නිෂ්පාදනයක් බිහිවන්නේ නැත්නම් සිදුවෙන්නේ මිල ඉහළ යාමක් කියලා ඔයාල දැන් දන්නවා. මේ කියාවලිය දිගටම සිද්ධ වුනොත් අන්තිමට ඇපල් ගෙඩියක් ගන්නත් විල්බැරෙක්කෙකින් සල්ලි අරන් යන්න මිනිස්සුන්ට සිද්ධ වෙනවා. ඒ වගේ රටක කිසිම ආයෝජකයෙක් තමන්ගේ ආයෝජන රදවන්නේ නැහැ. හැමෝම බලන්නේ තමන්ගේ ආයෝජන ඉවත් කරගන්න. ආයෝජන ගලා යාම හරහා ආර්ථිකයේ විනිමය අනුපාතය දූර්වල වෙන්න පටන්ගන්නවා.

Expectation Channel

අපේක්ෂා චැනලය කියන්නේ සරල දෙයක්. හිතන්න අපේ රටේ උද්ධමනය තියන්න ඕනේ 4% - 6% අතර පරාස අගයක. පිට පිට මාස 2ක් මිල ඉහළ යමින් උද්ධමනයක් ආවොත් අපි තුන්වෙනි මාසෙත් බලාපොරොත්තු වෙනවා උද්ධමනයක් එයි කියල.

මිල එන්න එන්න ඉහළ යන නිසා හැමෝම ඉස්සරහට කරගන්න තියන දේවල් දැන් දැන් කරන්න පටන්ගන්නවා. එහෙම කරන්නේ අනාගතයේ භාණ්ඩ සහ සේවා වල මිල දැන් පවතින මිලට වඩා වැඩි අගයක් ගනී කියලා. මේ අධික ඉල්ලුම නිසා රට තුළ ඇති වෙන්නට නොතිබුණු උද්ධමනයක් නිකන්ම ඇති වෙනවා.

මෙහෙම ඉල්ලුම ඉහල ගියාම නිකන්ම භාණ්ඩ මිලත් ඉහල යනවා. ඒ කියන්නේ මේ ඉල්ලුමට සැපයුම්කරුට සපයන්න බැරි නිසා මිල ඉහල යවනවා. මොකද නිෂ්පාදකයෝ සුදානම් නැහැ එකවර සැපයීමක් කරන්න. උද්ධමන අපේක්ෂාව කියන්නේ මේකට.

මේ වගේ වෙලාවට රටේ මහ බැංකුව ඉදිරිපත් වෙලා මහ ජනතාව දැනුවත් කරනවා, මේ තත්වය උද්ධමන පීඩනයක් නෙවෙයි මේක තාවකාලික තත්වයක් කියලා. ඒ නිසා අනවශා විදිහට බය වෙන්න අවශා නැහැ තමන්ගේ එදිනෙදා ජිවන රටාව ඒ විදහට පවත්වාගෙන යන්න කියලත් මහ බැකුව මහජනතාවට කියනවා.

ආර්ථිකයේ මූලා පුතිපත්ති නියාමකයා, බැංකු අතර බැංකුව වශයෙනුත්, මූලා ආයතන නියාමකයා වශයෙනුත් මහ බැංකුව කටයුතු කරන නිසාවෙන් මහජනතාව සහ සියලු අංශයන් මේ අනවශා උච්චාවචනයෙන් තමන්ගේ අපේක්ෂා ඉවත් කර ගන්නවා.

මේ පොතේ තියන දේවල් හොදට කියවලා තේරුම් ගන්න ඊට පස්සේ පහල තියන පුශ්න වලට ඔයා තනියෙම උත්තරයක් හදලා මට එවන්න මම බලලා ඔයාගේ අඩු පාඩු කියන්නම්

පුශ්න අංක 01.

මේ තියන්නේ " A නැමැති ආර්ථිකයේ " ආර්ථික දර්ශක කිපයක්.

- දුර්වල පරිභෝජනය
- දූර්වල ආයෝජනය
- අඩු ආර්ථික වර්ධන වේගය
- පහළ යන අපනයන ඉල්ලුම
- අනාගත ධන උද්ධමන අජෙක්ෂාව
- ධන අය වැය හිගය
- රාජා‍ය අංශය දේශීය වෙළදපොලෙන් ණය ගැනීම් මන්දගාමී අගයක පැවතීම.
- රාජා සහ පෞද්ගලික අංශයට බැංකු අංශයෙන් ණය ලබාදීම් අඩු අගයක පවතින අතර මේ නිසා මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය මන්දගාමී අගයක පවතී.
- අඩු ආර්ථික වර්ධනය නිසා ආනයන ඉල්ලුම පහල ගොස් ඇත.
- රටෙහි ගෙවීම් ශේෂයේ අතිරික්තයක් හා විනිමය අනුපාතය අධිපුමාණය වීමක් දක්නට ඇත.

මෙම ආර්ථිකයේ මහ බැංකු අධිපතිවරයා ඔයා නම් ඔයා මේ වෙලාවේ ආර්ථිකයේ පොලි අනුපාත වැඩි කරනවද ? නැතිනම් අඩු කරනවද ? නැතිනම් ස්ථාවරව පවත්වා ගන්නවද ? එහෙම කරන්න හේතු මොනවද ? (අනෙකුත් ආර්ථික දර්ශක ආර්ථිකයට යහපත් මට්ටමේ පවතී යැයි උපකල්පනය කරන්න)

ඒත් එක්කම මේ වෙලාවේ ඔයා රාජා අංශයට ලබා දෙන උපදෙස් මොනවද ?

පුශ්න අංක 02.

මේ තියන්නේ " B නැමැති ආර්ථිකයේ " ආර්ථික දර්ශක කිපයක්.

- ඉහල උද්ධමනය
- අඩු ආර්ථික වර්ධනය
- උච්චාවචන අවම විනිමය අනුපාකය.

මෙම ආර්ථිකයේ මහ බැංකු අධිපතිවරයා ඔයා නම් ඔයා මේ වෙලාවේ ආර්ථිකයේ පොලි අනුපාත වැඩි කරනවද ? නැතිනම් අඩු කරනවද ? නැතිනම් ස්ථාවරව පවත්වා ගන්නවද ? එහෙම කරන්න හේතු මොනවද ? (අනෙකුත් ආර්ථික දර්ශක ආර්ථිකයට යහපත් මට්ටමේ පවතී යැයි උපකල්පනය කරන්න)

පුශ්න අංක 03

මේ තියන්නේ " C නැමැති ආර්ථිකයේ " ආර්ථික දර්ශක කිපයක්.

- අඩු ආර්ථික වර්ධන වේගය
- පහළ යන අපනයන
- අනාගත ධන උද්ධමන අපේක්ෂාව
- අඩු සේවා නියුක්තිය
- ආර්ථිකයේ අඩු අගයක පවතින මුදල් සැපයුම
- බැංකු අංශලයන් මන්දගාමී ණය ගලායාම
- රින අයවය හිගය
- රින වෙළද හිගය

මෙම ආර්ථිකයේ මහ බැංකු අධිපතිවරයා ඔයා නම් ඔයා මේ වෙලාවේ ආර්ථිකයේ පොලි අනුපාත වැඩි කරනවද ? නැතිනම් අඩු කරනවද ? නැතිනම් ස්ථාවරව පවත්වා ගන්නවද ? එහෙම කරන්න හේතු මොනවද ? (අනෙකුත් ආර්ථික දර්ශක ආර්ථිකයට යහපත් මට්ටමේ පවතී යැයි උපකල්පනය කරන්න)

මේ පොත \$6 ගෙවලා ගත්තට ඔයාට ගොඩක් ස්තූතියි. ඒ වෙනුවෙන් මම ඔයාලට Forex Fundamentals සහ Economics වල නොතේරෙන දේවල් කතා කරන්න Free Telegram Channel එකක් හදලා තියනවා.

ඒකට join වෙන්න. Join වෙලා ඔයාගේ පුශ්න මට private message එකකින් දාන්න. ඒ දේ මම දන්න දෙයක්නම් පුශ්නෙයි උත්තරෙයි දෙකම Telegram Channel එකේ දාන්නන්.

ඒත් එක්කම මේ පොතේ ඔයාට තේරුම් ගන්න අමාරු දෙයක් තිබ්බොත් මේ පහළ තියන මගෙ Telegram Account එකට message එකක් දාන්න ඔයාට නොතේරෙන දේ මම කියලා දෙන්නන්.

My Account - https://t.me/DLkvn

Telegram Channel -

https://t.me/joinchat/AAAAAEUesw-WVYKueosZKg

ජය වේවා !